

Het rijk van Jegorov

Manuel Moyano (1963, Córdoba) is landbouwkundig ingenieur van huis uit, maar won met zijn debuutbundel *El amigo de Kafka* in 1991 meteen de Premio Tigre Juan. Negen boeken later (korte verhalen, ultrakorte verhalen, essays) en vele prijzen verder eindigt *Het rijk van Jegorov* als finalist voor de prestigieuze Premio Anagrama 2014.

Manuel Moyano

Het rijk van Jegorov

Vertaald door Jacqueline Visscher

MERIDIAAN
UITGEVERS

2015

Oorspronkelijke titel: *El imperio de Yegorov*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Editorial Anagrama S.A.,
Barcelona

© Manuel Moyano, 2014

© Vertaling uit het Spaans: Jacqueline Visscher, 2015

© Nederlandse uitgave: Meridiaan Uitgevers, Amsterdam 2015

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Omslagbeeld: Wil Immink Design/ iStock

Foto auteur: © Greg Soriano

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

ISBN 978 90 488 2261 4

ISBN 978 90 488 2262 1 (e-book)

NUR 302

www.meridiaanuitgevers.nl

www.overamsteluitgevers.nl

Meridiaan Uitgevers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

O V E R A M S T E L

uitgevers

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ter herinnering aan Kenneth Graff

Kunst bestaat omdat we ons ervan bewust zijn dat we op een dag zullen sterven. Zou ik nog scheppen als de zekerheid van mijn eigen dood wegviel?

– LEONARD SHUWARGE (1982-2041), Amerikaans componist en zanger

Woord vooraf

De tweeëndertig documenten waaruit deze bundel bestaat zijn gedurende vijf jaar van uitputtend onderzoek – en niet zonder risico – opgediept uit vele openbare en particuliere archieven in de Verenigde Staten en Japan. Voor een beter begrip van het geheel zijn ze chronologisch geordend en is een personenregister toegevoegd. Momenteel zijn genoemde documenten gedeponereerd bij het reizende hoofdkwartier van het Platform Burgers tegen Jegerov.

De redactie

DEEL I (1967-1988)

Shigeru Igataki

Dagboek van antropoloog Shigeru Igataki (1967)

16 februari

Vanochtend, nadat we het laatste te bevaren deel van het Mekeo-gebied per boot hadden afgelegd, hebben we onze tocht te voet voortgezet. Om deze dag te beschrijven heb ik genoeg aan één bijvoeglijk naamwoord: vreselijk. Het oerwoud is even ondoordringbaar als vijandig; overal om ons heen zijn bomen en de gigantische muggen laten ons geen moment met rust. Het opmerkelijkste voorval van de dag was dat na het eten een giftige slang, die hier *augama* wordt genoemd, ons pad kruiste. Shimazaki reageerde snel: nog vóór we het beseften had hij het beest de kop al afgehakt; in feite sloeg hij zo hard dat zijn kapmes tot aan het heft in de grond stak. Een paar minuten lang stonden we gehypnotiseerd naar het kronkelende, koploze lijf van de *augama* te kijken: een fascinerend schouwspel, zonder meer, maar niet voldoende om de ontberingen te compenseren.

Inmiddels is het avond, maar ondanks mijn vermoeidheid lukt het me niet in slaap te vallen; daarom ben ik bij het licht van mijn lantaarn in dit dagboek gaan schrijven. Izumi kijkt naar me terwijl ik bezig ben. We liggen onder een dak van palmladeren en door de kieren kan ik de sterren zien. Het zijn niet dezelfde die je vanuit Osaka ziet. Niets is hier hetzelfde.

17 februari

De eerste blanke die we zijn tegengekomen sinds we Veifa'a achter ons hebben gelaten. In alle vroegte dook hij op uit het oerwoud, geattendeerd op onze aanwezigheid door het vuur waarop we net onze koffie hadden gezet. Halfnaakt; alleen uit het grote kruisbeeld om zijn nek kon ik afleiden dat hij een priester van een of ander christelijk geloof was. Grote verrassing: professor Oshima kende hem al van zijn vorige expeditie. Hij bleek een katholieke missionaris van het Sacré-Cœur te zijn, geen Fransman, zoals ik eerst dacht, maar een Spanjaard. Hij heet Ernest Cuballó en ik heb hem nog niet één keer zien glimlachen. Blijkbaar woont hij al twintig jaar in dit gebied en kent hij het als zijn broekzak; zijn aantekeningen over de Mekeo's en de naburige stammen – hij schrijft een boek over hen – zouden van grote hulp voor ons kunnen zijn. Weliswaar met tegenzin, maar hij heeft toegegeven aan het verzoek van professor Oshima om ettelijke dagen met ons mee stroomopwaarts te gaan. Tot nu toe hebben we maar een paar keer met elkaar gesproken, en dan had hij het altijd over de spreekwoordelijke lamlendigheid van de inboorlingen; aangezien hij geen woord Japans spreekt en ik totaal geen Frans of Spaans ken, moesten we het doen met een vreemd mengelmoesje van Mekeo en Engels (dat hij een beetje brabbelt).

Ik ga het over Izumi hebben. Ben ik verliefd op haar? Ik zou het niet met zekerheid kunnen zeggen. Ze is in elk geval veel te aantrekkelijk om wie dan ook onverschillig te laten. Hoewel ik probeer me in haar bijzijn te gedragen alsof ze gewoon een lid van onze groep is, schromen de minder discrete Kaku en Shimazaki niet om tamelijk expliciete opmerkingen over haar figuur te maken, en ook de professor heb ik er meermaals op betrapt dat hij haar steeds bekijkt. Misschien

blijft zelfs de Spaanse missionaris niet onbewogen onder haar bekoringen: vanmiddag kon hij zijn ogen niet van haar kontje afhouden telkens wanneer ze voor hem uit liep.

Baru, onze inheemse gids, heeft een paar *aifa's* gevangen, een zalmachtige vis maar dan wat groter: een waar genot na het blikvoer van de afgelopen dagen. Toen we rond het vuur zaten, heeft pater Cuballó – Oshima tolkte – alles verteld wat hij over de Hamulai weet, wat overigens niet veel is. Ze leven in een verborgen vallei tussen het bergmassief in het binnenland, bij een lagune waar ze hun paalwoningen hebben opgetrokken. Hij is daar pas één keer geweest, zo'n zeventien jaar geleden. Hij beweert dat ze, raciaal gezien, behoorlijk verschillen van de Mekeo's. Toen Kaku hem vroeg of het kani-balen waren, antwoordde de priester slechts dat ze 'heel primitief' zijn, zelfs naar de maatstaven hier op het eiland. De Mekeo's zelf zien de Hamulai als weinig meer dan beesten.

Terwijl hij Cuballó's woorden in het Japans vertaalde, wreef professor Oshima zich in de handen. Zelf heb ik de ongemakken van de tocht ook naast me neergelegd, opgewonden als ik ben bij het vooruitzicht dat we ons onderzoek naar de Hamulai gaan verwezenlijken.

18 februari

Het was nog vroeg toen het geschreeuw van Baru (zijn naam betekent 'wind') me wakker maakte en ik naar de plek snelde waar het vandaan kwam: de oever van de rivier. Ik begreep dat hij waarschuwde voor het gevaar van krokodillen (*uala*) in het water. Voor wie waren zijn kreten bestemd? Voor niemand minder dan Izumi. Wat ik toen zag benam me de adem: ze had alleen haar ondergoed aan, nat van het zweet, en daardoorheen schemerden haar tepels en schaamheugel.

Ik was zo beduusd dat ze moest lachen toen ze mijn gezicht zag. Toen de anderen kwamen had ze zich alweer aangekleed en deed ze alsof er niets aan de hand was. De professor gaf haar op vaderlijke toon een standje, maar zij antwoordde losjes dat Baru het gevaar overdreef, want we hadden niet één krokodil gezien sinds de rivier niet meer bevaarbaar was.

Tegen het middaguur was het door de warmte en vochtigheid zo drukkend geworden dat we onze tocht moesten onderbreken om in de schaduw van een grote broodboom uit te rusten. Cuballó, man van weinig woorden, heeft nog een paar zaken over de Hamulai verteld die hij in de doos had gehouden; ik geloof niet dat hij ze gisteravond vergeten was, maar dat hij toen gewoon geen zin meer had om te praten. Door die smorende hitte had ik het zo benauwd dat ik nauwelijks aandacht aan hem schonk. In Osaka is het nu winter, bedacht ik, en hoogstwaarschijnlijk waren sneeuwschuivers ingezet om de weg omhoog naar de tempels van Koyasan schoon te vegen. Niet te geloven dat Japan en Nieuw-Guinea op dezelfde planeet liggen.

We zijn pas weer gaan lopen toen de zon zich verschool. Daarin zijn we niet anders dan de rest van de fauna die dit oord bevolkt: de geluiden in het struikgewas en het vogelgezag verveelvoudigden zodra de uren met de ergste hitte voorbij waren. Zelfs de muggen leken dat moment af te wachten om zich met hernieuwde energie op ons te storten. We nemen elke dag een dosis kinine, maar of het zal voorkomen dat we aan malaria bezwijken weet ik niet.

19 februari

Stortregen zodra we op weg gingen. De paden zijn veranderd in modderstromen, en volgens mij zijn we vandaag niet meer

dan zes of zeven kilometer opgeschoten. Professor Oshima is bijzonder korzelig vanwege deze onverwachte tegenslag, die dat in feite niet is, want in Veifa'a hadden ze ons al gewaarschuwd dat zoiets zou gebeuren.

We hebben geluk gehad: dankzij het ontzag dat pater Cuballó inboezemt, boden de inheemse inwoners van een dorpje ons beschutting in hun *ufu* of gemeenschappelijke hut. Niet alleen hebben we onze kleren kunnen drogen, we mochten ook genieten van een traditionele stoofpot op basis van *taro*, zoete aardappel, en een vissoort die – nu komt het – heel veel graten bevatte: er bleef er een in mijn keel steken en ik moet blauw zijn aangelopen of wit weggetrokken (ik kon mezelf niet zien). Izumi bekeek me verontrust. Het lukte me de graat weg te krijgen door een zoete aardappel op te schrobben die ze me aanreikte. Even dacht ik dat ik ter plekke zou sterven, op zo'n belachelijke manier en zo ver van huis, en wat ik voelde was geen angst of verdriet maar louter woede.

Professor Oshima heeft geprobeerd informatie over de Hamulai los te krijgen. Voor zover ik heb begrepen, koesteren deze inboorlingen volstrekt geen respect of angst voor ze. Integendeel: ze maken grappen over hun beestachtige aard en schateren het dan uit (al ontgaat me hun gevoel voor humor totaal).

Vanmiddag heeft Izumi me gevraagd wat ik aan het schrijven ben. Een dagboek, antwoordde ik, en ze wilde weten of ik ook iets over haar vertel. Ik kon niet voorkomen dat ik bloosde toen ik dat bevestigde. Ze glimlachte.

Toen de avond viel lukte het me radiocontact te krijgen met mijn broer Kisaburo. Hij vertelde me dat de berg Fuji bedekt is met sneeuw en dat in Osaka een heerlijk winterzonnetje schijnt.

21 februari

Gisteren was een uitputtende dag; hoewel het niet meer regende, was het slopend om door de modder te lopen. 's Avonds had ik geen energie meer om iets in dit dagboek te schrijven. Maar vanmorgen is er iets belangrijks gebeurd: we hebben voor het eerst een Hamulai gezien. Pater Cubaló toonde zich verbaasd: hij verzekerde ons dat we heel ver van hun vallei af waren en dat ze zich maar zelden in vreemd gebied wagen. Hij verwierp het idee dat het om een wachtpost ging: de Hamulai vrezen niemand, want ze leven in zulke miserabele omstandigheden dat niemand daar zal willen binnenvallen. Zijn trekken heb ik nauwelijks kunnen onderscheiden: mijn glazen waren beslagen door de vochtigheid en hij stond te ver weg, maar ik kreeg de indruk van een grote aap. Volledig naakt. Zodra hij ons zag, verdween hij in de dichte begroeiing.

Op dit moment, terwijl ik alleen maar wil slapen, spelen Shimazaki en Kaku een partijtje schaak, en de rook van hun sigaretten stijgt in fantasmagorische vormen op tot boven de bomen. Ik weet niet waar ze de fut vandaan halen. Professor Oshima en pater Cubaló zitten te praten, maar ik kan ze niet verstaan. Baru slaapt met de onschuld en de zorgeloosheid der wilden. Izumi ligt achter me; ik kan niet zien of ze haar ogen open of dicht heeft. Ik denk terug aan haar gezicht van eergisteren, toen ik me in de graat verslikte. Volgens mij laat ik haar niet koud.

22 februari

Vreselijke buikpijn en wat verhoging. Ik dacht dat ik doodging, maar ik heb me zo goed mogelijk vermand om de groep

niet op te houden, al scheelde het soms weinig of ik stortte in. Ik wilde me ook niet zwak betonen tegenover Izumi. Ik vertrouw er maar op dat de slaap herstel brengt.

23 februari

Eindelijk zijn we de bergketen over die gisteren nog onneembaar leek. Aan deze kant is de luchtvochtigheid beduidend lager en het ademen gaat veel makkelijker. Ik weet niet of dat de reden is waardoor ik me een stuk beter voel.

Pater Cuballó heeft ons uitgelegd hoe we bij het dorp van de Hamulai moeten komen: twee dagen lopen, hooguit. Hij was van plan terug te gaan naar Veifa'a om zijn pastorale werk te hervatten, maar professor Oshima heeft hem kunnen overhalen tot het eind bij ons te blijven. Blijkbaar had Cuballó, na zijn ervaring met de Hamulai zeventien jaar geleden, van elke mogelijkheid afgezien om ze te evangeliseren; hij was zich zelfs gaan afvragen of hij geen godslastering zou plegen als hij dat deed, want hun indeling bij de menselijke soort leek hem zeer twijfelachtig.

Izumi maakte vanmiddag een reeks insinuerende opmerkingen waardoor ik weet dat ze in mijn dagboek heeft zitten neuzen. Misschien heeft ze het gisteravond gelezen, toen ik lag te ijlen van de koorts. In elk geval is ze indirect te weten gekomen hoe ik over haar denk, en het ziet er niet naar uit dat ze het onplezierig vond.

Vlak bij een top hebben we ons kamp opgeslagen, beschermt tegen de wind. Ik had nooit gedacht dat ik het hier koud kon hebben!

24 februari

Mocht ik er al aan twijfelen of Izumi zich tot me aangetrokken voelt, dan hoef ik alleen maar te kijken naar de afgunstige uitdrukking op de gezichten van Kaku, Shimazaki en ook de professor. Onder het lopen stelt ze me voortdurend vragen, en zelfs mijn flauwste opmerkingen vindt ze grappig. Toch houd ik liever wat afstand, althans in het bijzijn van de anderen.

Ondanks wat ik eerder vandaag heb geschreven, hebben we vanavond gezoend. Ik voel me alsof ik op een wolk zit. Ik mis Osaka niet eens; het paradijs is hier en het heet Izumi.

25 februari

Eindelijk, het dorpje van de Hamulai. Mijn eerste indruk was er een van totale armoede: de paalwoningen waarover pater Cuballó het had zijn krakkemikkige hutten op bamboestokken die uiterst instabiel lijken en van het ene op het andere moment in de lagune dreigen te verdwijnen. Wat de Hamulai zelf betreft, ze zijn net zo primitief als we hadden gehoord, maar ik zou het niet wagen ze hun status van menselijk wezen te ontzeggen. In tegenstelling tot de Mekeo's, en alle inwoners van Papoea-Nieuw-Guinea in het algemeen, behoren ze niet tot de Polynesische maar tot de Melanesische soort, wat wil zeggen dat ze meer gemeen hebben met de Australische Aboriginals: geprononceerde wenkbrauwbogen, een brede platte neus, kroeshaar, een donkere huid. Zoals professor Oshima al had opgemerkt, is deze situatie uitzonderlijk: hoogstwaarschijnlijk stammen ze af van een zeer oude migratie die ongeveer 30.000 jaar geleden plaatsvond, toen het eiland nog met

het vasteland verbonden was. De latere Polynesische invasies, van zo'n 5000 jaar geleden, verdrongen hen naar deze uithoek in de bergen. Ze vormen dus een ware antropologische schat.

Het valt niet mee aan hun aanwezigheid te wennen. Ze zijn helemaal naakt, en zelfs de vrouwen dragen niet van die rokjes die in deze hele streek gebruikelijk zijn. Ze wasemen een sterke vislucht uit en smeren hun lijf in met een mengsel van roet en kokosolie dat blijkbaar dient als middel tegen muggen. Als je ze voor het eerst hoort praten, is het net of ze het geflaf van honden nadoen. Maar Baru en pater Cubaló hebben een paar woorden weten te herkennen, aangezien ze die gemeen hebben – al zijn ze flink verbasterd – met de Mekeo's. Misschien hebben ze die ooit als leenwoord opgenomen in de tijd dat er handel werd gedreven tussen beide rassen.

Hun stamhoofd, dat niet ouder kan zijn dan dertig, heet Omu en hij heeft een indrukwekkend litteken op zijn gezicht, het gevolg van de aanval van een kasuaris. Zodra hij Cubaló zag, trok hij hem aan zijn baard ten teken dat hij hem herkende. De priester toonde zich verbaasd: hij beweerde dat die Omu er nog precies hetzelfde uitzag als hij zich herinnerde van zijn vorige bezoek, zeventien jaar eerder. 'Het is alsof de tijd geen vat op hem heeft,' zei hij. Toen Oshima opmerkte dat hij zich wellicht in de persoon vergiste, antwoordde Cubaló dat dat litteken hem uniek maakte.

Vanavond hebben ze ons onthaald op een welkomstfeest, hoewel ze zo bezeten en dreigend dansten en zulke kreten slaakten dat ik, als de Spanjaard geen geruststellende woorden had gesproken, zou hebben gedacht dat ze ons wilden afslachten. Nu liggen we in een soort ufu. De minste beweging laat de zwakke constructie schommelen, en we durven ons amper om te draaien in onze slaap, want we willen niet

op de bodem van de lagune belanden, vooral niet omdat onze uitrusting dan verloren zou gaan en deze hele reis voor niets zou zijn geweest.

26 februari

Nooit heb ik professor Oshima zo opgetogen gezien. Blijkbaar is hij niet van plan ook maar een seconde van ons verblijf hier te verspillen, aangezien we over een kleine drie weken terug moeten zijn in Osaka. Hij maakte ons wakker toen het nog donker was en zette ons aan het werk. Hij wil dat we vanaf dag één de grondbeginselen van de Hamulai-taal onder de knie hebben, en dat zou hem weleens kunnen lukken: Shimazaki kreeg de opdracht een lijst dieren- en plantennamen te maken; Izumi om alle soorten gemoedstoestanden te benoemen, enzovoort. Zelf heb ik me beziggehouden met familiebetrekkingen en andere sociale relaties. In de loop van de dag hebben we minstens driehonderd woorden opgenomen en fonetisch getranscribeerd, en Oshima wil dat we ze vanavond nog uit ons hoofd leren. Een uitputtende dag, maar we zijn allemaal heel enthousiast.

27 februari

Ik heb vrijwel geen tijd gehad om alleen te zijn met Izumi, enkel rond het middaguur. Het was bloedheet en ze wilde per se in de lagune gaan zwemmen. In de directe omgeving van het dorpje is het water behoorlijk troebel (de inboorlingen plassen en poepen erin), maar in het noordoostelijke deel niet, dat rechtstreeks wordt gevoed vanuit de bergen. Op de oever kusten we elkaar, maar toen zij zich uitkleedde en het water indook, weigerde ik haar te volgen. Toen ze eruit

kwam, hielp ik haar afdrogen en ze schoot in de lach toen ze mijn broek zag opbollen.

Daar vlakbij troffen we een groep kinderen aan rondom een vuur waarop ze een soort karpers roosterden. Ze moedigden ons aan er een te proeven. Izumi zwichtte – het zwemmen had haar eetlust opgewekt – en ze liet alleen de graten over. Zelf bedankte ik voor de uitnodiging, gezien mijn traumatische ervaring van de vorige keer.

We hebben de hele middag zitten praten met de Hamulai, die onze belangstelling voor hen blijkbaar wel leuk vinden. De pakjes sigaretten die Kaku en Shimazaki bij zich hebben zijn zeer fortuinlijk gebleken, want de inboorlingen hebben de smaak van tabak te pakken gekregen en in ruil voor een sigaret praten ze uren aan één stuk door. Het probleem is dat Kaku en Shimazaki verstokte rokers zijn en zich nu genoodzaakt zien hun voorraad te rantsoeneren. De professor heeft hun verboden meer dan drie sigaretten per dag te roken, hoewel ik ze er stiekem al een paar heb zien opsteken.

Vanavond kan ik aan niets anders denken dan de liefde bedrijven met Izumi. Maar dat zou waanzin zijn: niet alleen zouden al onze collega's ons kunnen zien, die vervloekte ufu zou ook naar beneden kunnen storten als we ons door onze hartstocht laten meeslepen.

4 maart

Verscheidene dagen zonder iets in dit dagboek te hebben geschreven. Hoewel het me gelukt is vertrouwd te raken met de taal van de Hamulai, voor zover dat mogelijk is, voel ik me nog steeds niet op mijn gemak in hun aanwezigheid. Hoe kun je wennen aan een kerel die rustig aan zijn penis zit te peuteren terwijl hij met je praat, of aan een vrouw die haar benen spreidt

en je volstrekt schaamteloos een kijkje op haar schaamlippen biedt? Onder hun opvallendste eigenschappen valt zonder enige twijfel deze ongeremdheid: ze copuleren voor het oog van iedereen zodra de paringsdrift hen overvalt, en de anderen vertrekken geen spier. In zekere zin ben ik jaloers op ze.

Izumi voelde zich tegen het middaguur beroerd worden en ze heeft zich teruggetrokken in de ufu, waar ze de hele middag niet meer uit gekomen is. Ik heb haar een bosje gele bloemen gebracht die bij de lagune groeien, maar ik heb niet toegegeven aan haar wens: mijn dagboek lezen.

6 maart

Dag tien bij de Hamulai. Met de bandrecorderopnamen, filmrollen, foto's en aantekeningen hebben we inmiddels genoeg materiaal verzameld om enkele jaren aan het werk te kunnen. Kaku wil een documentaire maken en hem aanbieden aan National Geographic. Toch lijkt professor Oshima enigszins teleurgesteld: hij zegt dat de Hamulai-gemeenschap amper is geëvolueerd, waardoor ze vrijwel geen belangwekkende ritens hebben ontwikkeld. Het zijn animisten en ze vrezen de geesten van de doden, maar daarin verschillen ze niet van de andere stammen in dit gebied. We hebben evenmin kunnen vaststellen of ze het kannibalisme nu wel of niet praktiseren: gedurende ons verblijf hier is niemand overleden en de inboorlingen betonen zich nogal terughoudend wat dit onderwerp aangaat, alsof ze aanvoelen dat het in onze cultuur een verwerpelijk gebruik zou zijn. Ik denk dat Oshima op een grootse onthulling hoopte, iets wat de antropologische wetenschap op stelten zou zetten en onze (zijn) naam naar de roem zou katapulteren. Ik geloof dat we dat in zekere zin allemaal hadden verwacht.

Sinds Izumi zich eergisteren beroerd ging voelen, is het alleen maar slechter met haar gegaan: de koorts is gestegen en haar buik is opgezet. De kinine noch de penicilline heeft enig effect gesorteerd. Ook pater Cuballó is uit het lood geslagen door deze symptomen, die hij niet eerder heeft waargenomen. Om erachter te komen waarom zij wel ziek is geworden en wij niet, probeerde hij te reconstrueren welke ongewone dingen ze de afgelopen dagen had gedaan. Toen herinnerde ik me dat ze een week geleden halfrauwe vis had gegeten die de inboorlingen hadden klaargemaakt.

Oshima is vreselijk humeurig: hij vreest dat we door deze tegenslag gedwongen zullen zijn voortijdig naar Veifa'a terug te keren, terwijl hij nog altijd op een doorbraak hoopt. Ik ben de hele middag bij Izumi gebleven. Ze ijlt, maar toen ik haar 'mijn liefste' noemde, kneep ze stevig in mijn hand.

7 maart

Vandaag is een vreugdevolle dag: Izumi is weer helemaal beter. Dat ging op een totaal onverwachte manier: ik was alleen met haar, in de ufu, toen een van Omu's vrouwen ons kwam opzoeken. Toen ze zag hoe Izumi eraan toe was, nam de vrouw – met een uitgesproken aapachtig voorkomen – ons kwalijk dat we haar niet eerder hadden gewaarschuwd. Woedend vertrok ze, om even later terug te komen met een bos gele bloemen, dezelfde die ik een paar dagen eerder had geplukt. Ze stampte de bloemen fijn in een stenen vijzel – de ufu schudde vervaarlijk bij elke klap – en maakte er met haar spuuig een papje van. Hoewel ik me er aanvankelijk tegen verzette dat ze Izumi dat weerzinwekkende brouwsel voerde, brachten haar aansporingen en Izumi's beroerde toestand me op de gedachte: baat het niet, het schaadt ook niet.

Het was een fortuinlijke beslissing, want nog geen halfuur later had Izumi haar levendige uitdrukking volledig terug en gaf ze te kennen dat ze de ufu uit wilde. Het was een van de mooiste dagen van mijn leven. We hebben de hele middag samen in de omgeving gewandeld en genoten van het natuurschoon.

Vanavond is pater Cuballó in de ufu verschenen met net zo'n vis als Izumi had gegeten en hij heeft hem voor onze ogen opengereten. Binnenin wemelde het van de witte wormpjes van ongeveer een centimeter lang en niet dikker dan een vislijn. Volgens hem gaat het om een parasitaire nematode die deze vis als tussengastheer gebruikt en vervolgens overgaat op de mens; Izumi is besmet toen ze de vis at, en waarschijnlijk zitten er nog larven in haar. De priester vertelde ook dat die plant met gele bloemen, de Hamulai noemen hem *eletu*, al sinds mensenheugenis door hen wordt genuttigd om de symptomen van deze parasitose te bestrijden.

9 maart

Onmogelijk ons vertrek nog langer uit te stellen. Aan de ene kant herhalen de inboorlingen alleen maar wat ze ons de afgelopen twee weken al hebben verteld, aan de andere kant heeft hun sjamaan ons voorspeld dat het over twee of drie dagen gaat regenen en dat onze terugtocht dan heel zwaar zal worden; de weersverwachting die we via de radio hebben opgevangen (het signaal komt hier heel zwak door) bevestigde zijn woorden: onweersbuien pakken zich samen boven dit deel van de Indische Oceaan. Professor Oshima is niet bepaald goedgehumeurd. Kaku en Shimazaki evenmin; hun voorraad tabak is op en ze weten dat ze pas op Yule weer sigaretten kunnen krijgen. Wat Izumi en mijzelf betreft, ik denk

dat we hier de rest van ons leven zouden kunnen doorbrengen. Hier of waar dan ook op aarde.

Ze is helemaal hersteld, zeker, al is het mogelijk dat de parasiet nog in haar lichaam zit. 'Vertrouw het niet,' heb ik de geestelijke herhaaldelijk horen zeggen. Op zijn aandringen hebben we een grote hoeveelheid eletu-planten geplukt zodat ze thuis het aftreksel kan blijven drinken.

11 maart

We hebben de zee gezien. Van hier tot Veifa'a is het alleen nog bergafwaarts.

13 maart

Veifa'a, eindelijk. We hebben afscheid genomen van Baru en pater Cuballó. Zodra we in de boot waren gestapt, begon het pijpenstelen te regenen, en het beschermende dekzeil kon niet voorkomen dat we doorweekt raakten. Gelukkig ligt al ons materiaal veilig in het onderruim. Terwijl ik dit schrijf, ontwaar ik aan de horizon het eiland Yule. Binnen drie dagen zullen we geland zijn in Osaka.